Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXII. Ч. 82. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 1-го ТРАВНЯ (MAY) 1956. ЦЕНТІВ 15 CENTS No. 82. VOL. LXIII.

НА КУБІ ЗДУШЕНО ВІЙСЬКОВУ РЕВОЛЬТУ, БУЛО 12 ВБИТИХ

Гавана. — Около 100 повстанців, які прибули вантажними автами, озброєні у кулемети, заатакували військову базу в Матанцас, 60 миль на схід від Гавани. Під час сутички згинуло 12 повстанців і було багато ранених. Решта повстанців боронилася якийсь час ще в одному з домів і потому піддалася військовим з'єднанням. Зліквідувавши напад, військова влада почала масові ревізії і розшуки за спільниками повстанців, не тільки в Матанцас, але теж і в Гавані та в інших містах Куби, щоб запобігти евентуальним дальшим виступам опозиційних сил. В Гавані, не зважаючи на те, триває далі стан військового поготівля і містом проїжджають безупину військові і поліційні патрулі. — Згідно з останніми повідомленнями з Гавани, там ув'язнено колишнього президента Карльоса Пріо Сокарраса й інших діячів, наставлених опозиційно до режиму теперішнього президента Куби — ген. Фульгенчіо Батісти. Ген. Батіста скинув у 1952 році Пріо Сокарраса із президентури. Сокаррас еміґрував до ЗДА і вернувся на Кубу щойно недавно. Після його повороту проти нього почалися атаки і напади з урядового боку і в пресі, мовляв, він приготовляє протиурядову революцію. Пріо Соккарас рішуче заперечував всі такі поголоски й обвинувачення. — Між вбитими під час нападу на військову базу в Матанцас є полк. Піляр Гарчіа, якого урядові чинники вважали провідником опозиційних елементів і близьким співробітником кол. президента Пріо да Сокарраса. Президент Баттіста, одержавши вістку про револьну в Матанцас, перейняв негайно командування над армією. Згідно з комунікатом військового командування, в Гавані, Матанцас та інших містах Куби встановлено спокій і порядок.

Збільшується прихильність робітників до Айзенгавера й республіканців

Принстон, Н. Дж. — Відомий Американський Інститут Публічної Опінії д-ра Джорджа Геллупа, перевівши наприкінці квітня опитування фахових і нефахових робітників про їхнє відношення до Айзенгавера й Республіканської партії, ствердив, що прихильність робітництва до Айзенгавера і республіканського уряду збільшується. На запити: якщоб тепер відбувалися вибори і на республіканському списку були б Айзенгавер і Ніксон, а на демократичному Стівенсон і Кіфовер, — 51 відсоток фахових робітників і 48 відсотків нефахових заявились за Айзенгавером-Ніксоном, а 47 відсотків фахових і 50 відсотків нефахових робітників — за Стівенсоном-Кіфовером. Два відсотки від відповіді утрималось. У виборах 1952 року лише 14 відсотків фахових робітників полосували за республіканців, а тепер згідно з анкетою Геллупа голосувало б 25. Між цими робітниками в 1952 році 57 відсотків голосували за демократів, а тепер голосував би тільки 51 відсоток. Між нефаховими робітниками в 1952 році 13 відсотків голосували за республіканців, а тепер голосувало б 20; за демократів у 1952 році голосувало 57 відсотків, а тепер голосувало б 56. Дальші запити ствердили, що більшість фахових і нефахових робітників є за Кіфовера, а меншість — за Стівенсона.

В найближчих днях вирішиться закон про поправу соціяльного забезпечення

Вашингтон. — Вже на вівторок 1 травня ц. р. призначено у Фінансовій комісії Сенату голосування над новим законопроєктом, що передбачає деяку поважну поправу теперішніх постанов соціяльного забезпечення. У новому законопроєкті, що його зголосила демократична більшість в Конґресі, передбачається, між іншим, зниження віку працюючих жінок, потрібного для одержання старечої ренти: з 65 до 62 років. Так само знижується вік нездібних до праці — до 50 років. Для покриття кругло одного більйона більших коштів на виплату пенсій за проєктованим новим законом, передбачається підвищення обов'язкових оплат на соціяльне забезпечення: до 2½% для працедавців і робітників і до 3½% для самонаємців. Теперішні оплати були на 2% чо 3%. Цей законопроєкт має однаково політичне, як господарське значення. З уваги на масу безпосередньо зацікавлених у тому законі, всіх робітників та всіх старших людей, демократична більшість гадає звести бій за цей законопроєкт з урядом, який противиться законопроєктові з уваги на нове велике обтяження підвищенням податку на соціяльне забезпечення та зменшення робітничих сил. Секретар здоров'я, освіти й соціяльних справ Маріон Фолсом заповів свою рішучу опозицію. Однак існує переконання, що на випадок прийняття того закону Конґресом — що є річчю майже певною — Президент не опротестує його, а коли б навіть опротестував, то Конґрес матиме потрібну більшість для збереження нового закону всупереч протестові Президента. В липні минулого року Палата репрезентантів прийняла була цей закон 372 голосами проти 31. Головою Фінансової комісії Сенату є демократичний сенатор Гаррі Бирд із Вірджінії.

ВЧЕНІ СХІДНЬО-ЕВРОПЕЙСЬКОГО ПОХОДЖЕННЯ АНАЛІЗУЮТЬ ВІДНОСИНИ В СОВЄТСЬКОМУ СОЮЗІ

Б. СЕНАТОР БЕНТОН У ВСТУПНИХ ЗАВВАГАХ НА КОНФЕРЕНЦІЇ ІНСТИТУТУ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ СССР ПІДКРЕСЛЮЄ ВАГУ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛІЗМУ

Ню Йорк. — Аналіза стану і аспектів у совєтській політиці, господарстві, науці та інших ділянках життя була предметом дводенних нарад спеціяльної конференції Інституту для студій СССР, що відбулася в будинку фундації Карнеґі для міжнародного миру впродовж минулої суботи і неділі, 28 і 29-го квітня. Інститут, як відомо, був зорганізований і є вдержуваний Американським Комітетом для визволення від большевизму. Конференцію, що відбувалась під назвою „Звіту про Совєтський Союз в 1956 р.," попередив вступними заввагами представлений п. Говлендом Сарджентом, головою Американського Комітету, б. сенатор із стейту Коннектикат, п. Вільям Бентон, один з найкращих американських знавців Совєтського Союзу і совєтських справ. П. Бентон сам відбув недавно поїздку до СССР. Темою виступу п. Бентона були „Деякі елементи сили і деякі елементи слабости СССР", які він з'ясував з великим знанням справи та з підкресленою об'єктивністю. Наводячи ряд порівнянь та зіставлень, п. Бентон окремо звертав увагу на небезпеку недоцінювання або перецінювання совєтського розвитку збоку вільного світу взагалі, а Америки зокрема. В двох випадках б. сенатор з Коннектикат згадав про український націоналізм, як і про націоналізми інших опанованих Москвою народів. У заключенні свого виступу п. Бентон підкреслив ролю і вартість з-підсовєтських науковців у вільному світі. Він говорив: „Між вами, чоловіками і жінками Інституту (для вивчення СССР), є велика частина вихованої в Совєтах інтеліґенції, яка має тепер нагоду розглядати Совєтський Союз об'єктивно і чесно, без страху порушення партійної лінії чи кари. У вашій праці у вільному світі . . . Ви, вільні науковці, що втекли з-під совєтської диктатури, маєте в своїх руках зобов'язання і нагоду будучности. Ваше знання Совєтського Союзу, в якому ви провели більшість вашого життя, є єдине та неоцінене для наших спільних зусиль, щоб збагнути справжню суть большевизму. Ваша приявність тут сьогодні доказує, що ви все ще відчуваєте свою відповідальність відносно поневолених народів, з-поміж яких ви походите. Я впевнений, що своєю наукою і своєю працею в майбутніх місяцях і роках ви чесно, сміливо і з відданістю для світу надії і волі виконаєте свої завдання. Своєю приявністю тут ви доказуєте, що ви рішені використати нагоду і дати свій великий вклад, що є у ваших можливостях, для спільної мети в З'єдинених Державах та для спільної мети всіх народів. Це є мета миру і волі". На конференції, організаторами якої були пп. Антін А. Адамовіч, Александер П. Філіпов і Михайло О. Ветухів, виголошено такі доповіді: Н. С. Лясковський: „Аналіза 20-го з'їзду партії"; Володимир П. Тимошенко: „Совєтська сільсько-господарська політика і проблема національностей в СССР; М. О. Ветухів: „Сучасна совєтська наука"; А. А. Адамовіч: „Біжучі аспекти соціялістичного реалізму"; Русі Назар: „Совєтська політика в Азії"; Н. Н. Поппе: „Монголія і совєтська політика на Далекому Сході"; І. М. Летіче: „Совєтська закордонно - торговельна політика". Після кожної доповіді було її обговорення. Рівночасно з конференцією була влаштована виставка творів мистців з-під Совєтів та зразків видань поодиноких національних груп. На обидвох виставках українці були передово заступлені. Так само в конференції взяла участь замітна кількість українських науковців і заінтересованих проблемою осіб. На відкритті конференції був приявний теж президент УНР в екзилі, д-р Степан Витвицький.

Українська група одна з найчисленніших на параді льояльности

Ню Йорк. — Українська група, очолювана вже традиційним маршалом Волтером Бакадом, була одною з найчисленніших і найкраще зорганізованих на параді льояльности, що відбувся тут по 5-ій евеню минулої суботи, 28-го квітня, пополудні. Окрему увагу притягали уніформовані і здисципліновані ряди молодечих організацій Пласт і СУМА, ця остання в супроводі власної оркестри „Сурма" під батутою проф. Задорного з Джерзі Сіті. Українські марші, що їх ця оркестра грала до походу, як і українські синьо-жовті прапори, що лопотіли на вітрі під чистим, синім небом, мило вражали численних глядачів, що з захопленням оплескували українську групу.

Створено нову визвольну організацію з участю українців

Ню Йорк. — Минулої суботи, 28-го квітня, відбулись тут окремі наради представників поодиноких американських груп центрального і східнього европейського походження, у висліді яких рішено створити нову групу із завданням допомагати визвольним змаганням поневолених Москвою европейських народів. Наради відбулись з ініціятиви Асамблеї поневолених Москвою европейських народів, у склад якої входять представники тих національних груп, що заступлені у піддержуваній приватними американськими колами організації „Вільна Европа", себто т. зв. сателіти (Польща, Чехословаччина, Мадярщина, Румунія, Богларія, Альбанія і три Балтійські країни). На суботнішніх нарадах, в яких взяли участь представники всіх цих груп, за виїмком чехо-словацької, був уже заступлений і Український Конґресовий Комітет в особі його президента п. Д. Галичина. У висліді нарад рішено створити нову організацію: — Конференцію американців центрального і східньо-европейського походження, до якої, крім тих дев'ятьох груп, які репрезентовані у „Вільній Европі", увійде теж і УКК, як десятий член-основник. Обрано окремий установчий комітет, в члени якого увійшов теж п. Д. Галичин. У найближчому часі заплянoвано відбути „Визвольне Зібрання" в Тавн Гол в Ню Йорку.

Жуков за скріплення дисципліни в сов. армії

Москва. — „Колективний провід" в політиці й загальних державних справах не може служити за приклад для застосування колективного командування в армії. У війську мусить надалі обов'язувати „консолідація дисципліни" та строга дисципліна супроти військових зверхників. Такий зміст промови, яку маршал Жуков виголосив на з'їзді військових „політруків". „Консолітація дисципліни" та „збільшення авторитету командуючих старшин" — це провідний мотив також великої статті другого совєтського маршала, Тимошенка, оголошеної на сторінках органу армії „Красная Звезда". З обох тих голосів, особливо ж із дуже різкої і рішучої статті Тимошенка виходить, що 20-ий конгрес комуністичної партії СССР, який відбувся в лютому ц. р., разом із його „розвінчанням Сталіна" та осудженням „культу особи", викликав також в рядах армії, особливо ж серед молодого старшинства, такі палкі дискусії, які в практиці відбулись на сильному ослабленні внутрішньої військової дисципліни.

Італія і Франція — за єдність Европи

Париж. — Франція й Італія оприлюднили в суботу 28 квітня спільний комунікат про рішення обох тих країн змагати до найтіснішого внутрішнього об'єднання Европи. Цей комунікат появився на закінчення державної візити, яку президент Італії Джованні Ґронкі склав президентові Франції Рене Коті. Обидва президенти, як також французький прем'єр Гю Молле, міністер закордонних справ Бонне та італійський міністер закордонних справ Гетано Мартіно перевели наради над усіми міжнародними проблемами, які цікавлять ці дві країни. У комунікаті підкреслено зацікавлення Франції і Італії лондонськими нарадами про роззброєння. През. Ґронкі вже вернувся до Риму.

Совєтський амбасадор Зарубін намовляв особисто моряків із „Туапсе" вертатися „на родіну"

Вашингтон. — Перед сенатською підкомісією внутрішньої безпеки відбулося переслухання трьох кол. моряків із „Туапсе", які, не зважаючи на всі намови й погрози совєтських аґентів, не захотіли вертатися до Совєтського Союзу і залишилися таки у ЗДА. Всі вони однозгідно ствердили, що п'ятьох їхніх товаришів вернулися „на родіну" під тиском совєтських офіційних чинників, і всі вони висловили переконання, що поворотці, виконавши наказану їм Совєтами пропаґандивну ролю, будуть зліквідовані. Моряки Єременко, Татаміков й Іванков-Ніколов заявили, що їх усіх викликав на розмову до іміґраційного уряду сам совєтський амбасадор Зарубін, який заявляв морякам, що їм нічого боятися, що там в СССР чекають на них родини, яким совєтський уряд виплачує далі їхні платні і т. д. Моряки відповіли Зарубінові, що вони прекрасно знають, що чекає їх у Совєтському Союзі, як теж вони добре усвідомлені, яка доля постигне тих, що вернулися буцімто добровільно. Знають вони теж з допомогою яких метод добувають Совєти такі заяви, як та, що її буцімто зложили 5 моряків із „Туапсе", вернувшися до СССР. Совєтська делеґація до ОН повідомила державний департамент, що її члени Гурянов та Туркін, від'їзду яких домагався американський уряд, підчиняються американській вимозі і покидають З'єдинені Держави Америки. Туркін виїхав уже літаком до СССР, а Гурянов виїжджає із своєю родиною кораблем дня 9 травня ц. р.

Аденауер не думає зрікатися влади

Штутґард. — Конґрес Християнсько-демократичної партії, який відбувся наприкінці останнього тижня в Штутґарді з участю близько 500 делеґатів, виявив поважну опозицію проти „диктатури" Аденауера в партії. Вона виявилась назверх в тому, що 239 голосами проти 227 — проти опінії і бажання Аденауера — обрано 4-ох, а не двох заступників голови партії, при чому першим заступником став д-р Карль Арнольд, кол. прем'єр Північної Вестфалії - Надренії, один із кандидатів на наступника Аденауера на становищі голови партії. Після того через аклямацію обрано знову Аденауера головою партії і славлено його заслуги. 81-літній Конрад Аденауер заявив, що поки Господь дає йому життя і сили, він не думає зрікатися свого становища в уряді.

Ю. РЕВАЙ ПЕРЕВИБРАНИЙ НА ГОЛОВУ „САМОПОМОЧІ"

VII. ЗАГАЛЬНИЙ З'ЇЗД ОРГАНІЗАЦІЇ ПЕРЕВІРИВ ДОТЕПЕРІШНЮ ДІЯЛЬНІСТЬ ТА НАКРЕСЛИВ НОВІ ПЛЯНИ

Ню Йорк. — В домі Кредитової Кооперативи „Самопоміч" відбуто VII Загальний З'їзд Об'єднання Українців в Америці „Самопоміч", який забрав повні два дні, в суботу й неділю, 28-го і 29-го квітня 1956. У з'їзді взяло участь 48 делеґатів від 9 відділів (Ню Йорк, Филаделфія, Шикаґо, Дітройт, Клівленд, Балтимор, Пассейк, Джерзи Сіті, Гартфорд) та члени Головної Управи. Прибули делеґати від найдальших відділів з Шикаґо (пані Назаревич) і з Дітройту (пп. інж. Мілянич та Шкудор). З'їздом проводила президія в складі: Ю. Ревай, Д. Кульчицький та М. Лисогір і секретарі інж. Гурик та інсп. Бакович. Першого дня відбувалось звітування Головної Управи (пп. Комарницький - Гладишовський - Бехметюк) та представників поодиноких відділів, що закінчилось промовою В. Мудрого, який на підставі підсумків дискусії подав напрямні про завдання „Самопомочі". Дискусія протягнулася аж на неділю, коли уділено абсолюторію та заслухано доповідь інж. Раковського про кредитові кооперативи.

Доповідь інж. Мілянича про потребу зміни статуту викликала живий відгук і її закінчено вибором окремої комісії, що має подати свою опінію новій Гол. Управі. Прийнято резолюції головно маніфестаційного характеру.

Після ухвалення нової членської вкладки (по $6 і $3) вибрано нову Головну Управу в складі наступних членів: Ю. Ревай, голова, В Мудрий, Михайло Лисогір та д-р М. Ценко, заступники голови, Ол. Гладишовський, секретар, Е. Бехметюк, скарбник-фін. референт, а як члени Гол. Управи: пп. М. Комарницький, І. Василишин, І. Гордіюк, д-р Ю. Фединський Р. Раковський, М. Утриско, П. Бакович, М. Гавриленко та А. Бук. — Членами Контр. Комісії вибрані: д-р В. Калина, Д. Кульчицький, О. Гончар, Ф. Колодій, С. Максимяк. — Члени Тов. Суду вибрані: — д-р К. Троян, д-р В. Бачинський, д-р В. Одинський, Я. Моралевич та д-р М. Шахнович.

ПЛЯНОВАНО АТЕНТАТ НА ЖИТТЯ БУЛҐАНІНА Й ХРУЩОВА В ЛОНДОНІ

Лондон. — Лондонська поліція Скотленд Ярд відкрила змову на життя Булґаніна й Хрущова під час їх перебування на відвідинах в Англії — таку вістку приніс лондонський щоденник „Дейлі Експресс", а інші англійські часописи повторили її. Змову мали затіяти чотири особи з-поміж втікачів із Совєтів. Змову буцімто заплянoвану на европейському континенті і в самій Англії. Інша вістка каже, що атентат плянували „дві групи". Англійське міністерство закордонних справ заявило рішуче, що йому нічого невідомо про будьякий плян виконати атентат на життя „милих гостей", але Скотленд Ярд не заперечив згаданій пресовій вістці. Затe він відмовився подати будьякі дальші подробиці.

Тим часом большевицькі диктатори вже в минулу п'ятницю 27 квітня від'їхали з порту Портсмут на кружляку „Орджонікідзе". В неділю вони мали прибути до кол. Кеніґсберґу (тепер Калінінґрад), звідкіль мали поїхати поїздом до Москви, де приготовляли їм „тріюмфальну" зустріч, щоб ще більш обдурити совєтських громадян щодо справжньої невдачі подорожі обох тих диктаторів до Англії.

Безпосередньо перед своїм виїздом з Лондону до порту в Портсмут, звідки Хрущов і Булґанін виїхали в п'ятницю 27 квітня ц. р. назад до СССР після 10-денних відвідин в Англії, обидва названі большевицькі диктатори відбули пресову конференцію, в якій старалися викликати враження, що їх відвідини були таки успішні. Булґанін, який виголосив, чи пак відчитав приготовану заздалегідь довгу промову, славив англійський уряд і „нарід" за гостинність та запевняв, що нав'язання персональних контактів між керівними державними діячами доведе до покращання взаємин між СССР та Англією і посередньо буде користю для всього світу. Він заявив буквально, що „ми не завелися в наших надіях". Говорячи про справу роззброєння, він скидав вину на Захід за невдачу в дотеперішніх розмовах на ту тему. Він потвердив ще раз, що СССР підтримуватиме мирові зусилля у відношенні до Середнього Сходу. Хрущов, відповідаючи на запити журналістів, заявив, що коли б усі члени ОН зобов'язались припинити доставу зброї на Середній Схід, то й СССР не постачатиме її Єгиптові. Крім цієї пресової конференції, Булґанін і Хрущов, з одного боку, та Іден і міністер Ллойд, з другого, обмінялись куртуазійними листами на закінчення тих „історичних" відвідин. Іден, зокрема, заявив, що він не погоджується з неґативною оцінкою „декого" щодо вислідів відвідин большевицьких диктаторів в Англії. За запевненням преси, той зворот заяви Ідена торкався одвертої і різкої заяви західньо-німецького канцлера Аденауера, який вказував на провал англо - совєтських нарад в Лондоні, *як на очевидну лекцію для німців, і що розмови з большевиками не можуть довести ні до якої злагоди.*

Розмови про розброєння на порозі банкрутства

Лондон. — Нова серія нарад над справою роззброєння, яка розпочалась 19 березня ц. р. у Лондоні на форумі Підкомісії Об'єднаних Націй у складі репрезентантів 4-ох великодержав плюс Канада, опинилась у сліпій вулиці з перспективою повної невдачі, — твердять закордонні кореспонденти, які стежать в Лондоні за тими нарадами. Обидві сторони — західні великодержави і Совєти — одні на одних скидають вину за невдачу. Большевики скаржаться, що коли вони, мовляв, погодяться на якийсь західній проєкт, тоді Захід зрікається його чи пак зголошує додаткові пропозиції, знову ж головний закид Заходу під адресою Москви той, що Москва очевидячки не хоче піддатись міжнародній контролі щодо роззброєння, а її проєкт на автоматичне зменшення сили наземних військ змагає просто до такого зменшення суходільних військ на Заході Европи, щоб совєтська армія дістала величезну перевагу над об'єднаними силами НАТО в Европі. Покищо почались тайні наради безпосередньо поміж американською і совєтською делеґаціями. Англійська, французька й канадійська делеґації погодились на такі вужчі американсько-совєтські наради, до яких ініціятиву дав Хрущов у своїй випадковій розмові з Ґералдом Стассеном під час бенкету в готелі Клеридж в Лондоні, у вівторок в минулому тижні. Головою совєтської делеґації є Ґромико, а американської названий спеціяльний делеґат през. Айзенгавера для справ роззброєння, Стассен. Англійці, французи й канадійці, коментує преса, не сподіваються з отих американсько-совєтських нарад ніяких істотних позитивних вислідів.

В АМЕРИЦІ

● **На основі кінцевих вислідів** із правиборів у стейті Массачусетс виходить, що найбільше демократичних голосів — 28,550 — дістав конґресмен Джан В. МекКормек, який офіційно не зголосив своєї кандидатури. Стівенсон дістав 19,524 голоси, а Кіфовер — тільки 4,589. Айзенгавер дістав 52,438 голосів, в тому числі 1,976 демократичних, а Стівенсон — 445 республіканських голосів.

● **Уряд Публічного Здоров'я** повідомляє, що цього року число захворінь на дифтерію і тиф збільшується. Воно більше на 18 відсотків в порівнянні з тим самим часом в попередньому році.

● **Демократичний кандидат** на президента А. Е. Стівенсон уперше назвав нюйоркського губернатора Аверелла Гаррimана своїм противником. Гарриман заявив: „Стівенсон дуже активний кандидат на президента, а я — дуже активний губернатор".

● **Провідник демократів** у Сенаті, сенатор Линдон Б. Джансон перейшов лікарські оглядини; лікарі ствердили, що стан його здоров'я дуже добрий. Джансон хворів у липні минулого року на серце.

● **Демократичний сенатор** Генрі М. Джексон звернувся до президента Айзенгавера з пропозицією фотографуватися з двома бувшими президентами Гербертом Гувером і Геррі С. Труманом. „Це була б цікава фотографія для історії, — сказав сенатор Джексон.

● **Негритянське** населення в Монтґомері, Алабама, вирішило продовжувати бойкот міських автобусів, бо управа міста не погоджується скасувати сеґреґацію в автобусах. Бойкот триває вже п'ятий місяць.

● **Комісія Публічних Робіт** у Палаті Репрезентантів погоджується, щоб на будову нових шляхів видано було 51,860,000,000 долярів. Федеральний уряд мав би дати впродовж 13-ох років 37,610,000,000 долярів, а стейти — 14,250,000,000 долярів.

● **Десять нюйоркських** організацій вислали до генерального прокуратора Герберта Бравнелла протест з приводу того, що аґенти ФБІ і досі не визнали справи зникнення журналіста і професора д-ра Джізаса де Ґаліндеза. Гадають, що Ґаліндеза, який зник 12-го березня, вбили аґенти презндента-Домініканської Республіки — Трухілля.

В СВІТІ

● **Московський уряд** буцімто дозволив своїм варшавським поплентачам публічно порушити справу вбивства 10,000 польських старшин у Катині. Досі польські комуністи слухняно повторювали за московськими большевиками байку, що катинську різню вчинили німці. Претенсії „самостійної" Польщі до СССР в справі Катиню мають допомогти „колективним диктаторам" в їх антисталінській кампанії, бо, очевидно, кривава історія Катиню піде виключно на рахунок Сталіна.

● **Французький уряд** вирішив покликати під зброю не 100, а 150 тисяч додаткових резервістів, щоб вислати їх до Альжиру. Це збільшить французьке військо в Альжирі до 425,000 — проти щонайбільше 15,000 партизанів альжирської Армії Визволення.

● **Совєтська „Большая Энциклопедия"** викреслила з своїх сторінок так само, як прізвище Берії, прізвище Као Канґа, комуно - китайського віце-прем'єра, який минулого року покінчив життя самогубством, коли викинули його з комуністичної партії.

● **Англійські соціялісти** все ж схвильовані грубим виступом Хрущова на їхньому бенкеті, влаштованому в його честь у понеділок минулого тижня, і пізнішими гострими промовами деяких господарів проти гостей. У зв'язку з цим кол. міністер оборони в уряді партії Праці, Імануїл Шінвелл, запропонував на партійній нараді вислати до Хрущова й Булґаніна „перепросини". Більшість рішуче відкинули цю пропозицію, а один із соціялістичних послів висловився, що це перепрошування було б перепрошуванням когось, хто вбив свого брата".

● **Новий „невтралістичний"** уряд Цейльону заповів цензурування рукописів, призначених для передач з цейльонської радіовисильні в рямцях пропаґанди". Але водночас цейльонський уряд „погодився" прийняти запропоновану йому американську допомогу в сумі $5,000,000 на перший рік допомогової програми.

● **Булґанін** виявився куди гіршим знавцем горілок і способу їх пиття, як Хрущов. Піднісши тост на прийнятті в Единбурзі, столиці Шотляндії, шотляндським „скачем", він не міг проковтнути чарки і мало не задушився. Запивши горілку водою, другу чарку, він випив уже гладко.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЛЕКЦІЯ В ЛОНДОНІ

Минулої п'ятниці, 27-го квітня, закінчилися в Лондоні 10-денні відвідини совєтських „колективних диктаторів" Хрущова і Булґаніна, які не мали жадного політичного успіху, а проте були доброю лекцією як для Англії та західнього світу, так і для самих совєтських політичних комівояжерів.

На минулорічній „конференції на вершинах" у Женеві англійський прем'єр Іден — чи то з чемности, чи з необережности — запросив кремлівських диктаторів в гості до Англії. Такі запросини могли мати на меті бажання не так бачити большевицьких головачів у Лондоні, як радше поглибити „дух Женеви" і підлити відповідним сосом витворювану там співіснувальну атмосферу. Таким запрошенням Іден ризикував тим більше, що до того часу не було прецеденсу, щоб совєтські володарі їздили на відвідини до столиць „гнилих капіталістичних" країн. Інша справа, що мотивом запрошення могла бути й деяка доза справді щирого переконання, що такий вияв доброї волі може викликати деяку добру волю і в Кремлі. В кожному разі, Хрущов і Булґанін — яких тепер англійська преса називає скорочено „Х. і Б." — запрошення прийняли і з нього скористали.

Ще поки „Х. і Б." приїхали до Англії, вони відбули пробну комівояжерську поїздку по країнах Азії: Бірмі, Індії й Афганістані. Але, замість здобути там відповідний досвід, ці відвідини, як виходить, тільки збаламутили їх. І після тепленької „невтральної" водички індійського Ґанґу, колективні диктатори, наче ведмеді, забурчали від холодної води англійської Темзи. В азійських країнах зустрічали їх з квітами, музикою і парадами. Азійці бо дуже ввічливий нарід. Тим часом у Лондоні прийняли совєтських комівояжерів з дипломатичною куртуазією, але в атмосфері публічного холоду і афронту, якого ці комівояжери напевно не сподівались і не передбачали, бо інакше навряд чи приїхали б.

Чого ж навчились „Х. і Б." в Лондоні? Поперше, вони переконались, що англійці — це не азійці, і їх нелегко „набрати" ані усмішками, ані погрозами. Подруге, вони дістали лекцію, яка може застрягти в горлі їхньої пропаґанди. Це ж бо совєтська пропаґанда вічно вмовляє у своїх власних рабів та в світову публічну опінію, що, мовляв, „пануючі кола" вільних країн є ворогами СССР і його володарів, а „народи" тільки під терором капіталістів і поліції не можуть ще й досі встановити в усіх країнах комуністичну „народну демократію", і тільки чекають нагоди, щоб їх совєтська армія „визволила". Тим часом у Лондоні виявилось малощо не навпаки. Консервативний уряд їх запросив і прийняв так, як наказує дипломатична куртуазія, але сильні кордони поліції мусіли охороняти „гостей" не від квітів і стискання рук збоку публіки, а таки справді від того, щоб англійський „пролетаріят" совєтських вождів у ріці не втопив або на ліхтарні не повісив. Також вони переконались, що англійська публіка таки справді вільна і не тільки не достосовується до опінії уряду, але, навпаки, уряд мусить слухати її голосу.

Це добра наука, і большевицькі вожді, які намагаються обдурювати поневолені ними народи забріханою пропаґандою, повинні собі цю науку запам'ятати.

Не обійшлось без доброї науки й для англійців. Вони наочно переконались, що — як коментувала одна лондонська газета — „слона ліпше не впускати до крамниці з порцеляною". Вони також можуть собі тепер скласти уявлення, що коли Хрущов потрапив вийти зі шкіри в гостях, то що ж тоді він може виправляти у себе вдома!

„Н. И. Таймс", коментуючи результат відвідин колективних диктаторів у Лондоні, не без вдоволення пише: „Політика — це мистецтво можливостей. Такою є й дипломатія. Панове Хрущов і Булґанін ліпше зроблять, якщо у майбутньому наперед обмірковуватимуть всі можливості. Ведмідь, який занадто докучає левові, мусить рахуватися з тим, що може бути скалічений". Перед відвідинами в Лондоні вони цих можливостей не обміркували, і їх таки добре скалічено, головно на престижі в очах міжнародної опінії і населення Совєтського Союзу.

Це є практичний і фактичний результат совєтських відвідин у Лондоні. Офіціяльне повідомлення про ці відвідини та про вислід зв'язаних з ними всіляких нарад намагається гарними, хоч і втертими, фразами бодай частинно злагіднити й загладити весь несмак від тих відвідин, але й це виглядає на „бувайте здорові", подиктоване радістю, що гості вже забрались геть.

ПРОМИСЛ КОВТАЄ ГЕНЕРАЛІВ

Недавно подано вістку про цілком несподіване уступлення з становища головного команданта збройних сил Організації Північно-Атлантійського пакту генерала Алфреда Ґрунтера. Люди почали дошукуватись якогось конфлікту між ним і президентом Айзенгавером чи в середині ШЕЙП (головної кватири НАТО під Парижем), чи урядом якоїсь держави, члена НАТО, або шукати причини в поганому стані його здоров'я. Виявляється, — як запевняє останнє число „Ю. С. Нюз енд Ворлд Ріпорт", — єдиною причиною, яка спонукала генерала Ґрунтера просити Президента перевести його в стан спочинку за три роки перед терміном, коли він мав би відійти через вік (він має тепер 57 років), було бажання — відпочити від величезних турбот, зв'язаних з теперішнім становищем і водночас перейти на становище куди поплатніше з матеріяльного боку. Іншими словами, генерал Ґрунтер має піти слідами довгого ряду чільних високих військовиків, генералів і адміралів, які тепер займають становища президентів, віце-президентів, директорів чи консультантів у великих промислових і фінансових фірмах, де протягом одного року можуть відкласти на щадничу книжку більше, як могли це зробити протягом двадцяти років військової служби. Пропозиції, з кількох станиць великого американського „бизнесу", мають бути такі приманливі характером праці й шестициферною винагородою, що Президент — читаємо в названому часописі — як особистий добрий приятель генерала Ґрунтера, не міг спротивитись такій очевидній великій поправі його персональної екзистенції.

Річ у тому, що американський промисел і фінанси щораз частіше шукають у світі високих військовиків за керівними діячами. Це не випадково, що американський нарід наділив генерала найвищим становищем — президента держави. Американські генерали й адмірали почали вже швидко після першої світової війни появлятись на керівних становищах в науково-дослідних центрах, в університетах, в промислових експериментальних робітнях у великих банках, у керівних органах найбільших промислових і фінансових підприємств. Генерали й адмірали, які виробили собі ім'я під час своєї військової кар'єри, є людьми високої і всесторонньої освіти з великим організаційним талантом і досвідом з найрізнородніших скомплікованих ситуацій, з орієнтаційним хистом, цивільною відвагою, щоб брати на себе риск, і вміють керувати. Всього цього треба підприємствам з широко розгалуженими фінансовими й торговельними операціями, наставленими на розвиток у ґльобальному маштабі та занадто поважними й великими, щоб могли покликувати на провідні становища навіть найталановитіших, але ближче не відомих людей, із риском, що такі люди заведуть.

Придивляючись одиницям з військової верхівки й беручи їх до себе, ці великі підприємства, банки й промислові концерни майже нічим не рискують, бо знають, кого беруть, з ким матимуть діло. Ось, напр. у випадку генерала Ґрунтера, річ загально відома, що це людина не тільки надзвичайного організаторського хисту, але й дипломат, який роками обертався серед чужого політичного світу й мусів ладнати й полагоджувати найскладніші проблеми, зв'язані з політичними подіями та дипломатичною акцією різних урядів.

І тому великий бизнес призначає таким одиницям платні, про які ніхто у військовій уніформі — в армії, фльоті чи летунстві — не може навіть мріяти. Основні платні генералів і адміралів обертаються в межах $11,608 до $15,316, залежно від кількости зірок на їхніх комірах та шапках. Їхні грошові „додатки" (на родину, помешкання, репрезентацію, подорожі і т. п.) хитаються поміж $4,827 річно, як у випадку генерала наземного війська Ґрунтера, і $6,807, як у випадку його наступника, генерала летунства Лоріса Норстеда (доплата за летунський риск). Генерал-дипломат Лушіюс Д. Клей мав одну з найвищих військових платень, як 4-зірковий генерал, але разом із „додатками" — не вище $20,000 річно. Перейшовши у стан спочинку, він прийняв пропозицію стати головою ради директорів в Континентал Кен Компані, де дістав відразу річну платню з „бонусом" в сумі $108,000, плюс „додатки", з обов'язком компанії виплатити йому в рік після відходу з компанії — $30,000. Адмірал Бен Моріл отримує, як голова ради директорів в Джонс енд Лофлін Стіл Корпорейшен — $150,000 річної платні. Очевидно, не всі військовики мають такі блискучі умовини. І такі високі платні виглядають куди скромніше після заплати податку. Але навіть на нижчих адміністраційних становищах колишні високі військовики одержують пересічно по 25,000 — 30,000 долярів річно, плюс можливості збудувати собі власний дім, набути певну кількість уділів в компанії, дістати високе забезпечення для себе і своєї родини, — як цього ніколи не могли б „доробитись" у війську, фльоті чи в летунстві. Саме забезпеченеві привілеї найбільше приманюють військовиків. Покищо в американських збройних силах є такий стан, що коли генерал помирає, то вдова по ньому дістає ренту у висоті $69,60 місячно. Це зовсім маленька сума в порівнянні з тим, що одержує вдова високого військовика, який був на службі у промисловій компанії.

Але не тільки матеріяльні умовини приваблюють військовиків. Вони дістають прецікаву працю, інколи на 100 відсотків за своєю професією. Це стосується, напр., летунських старшин, які переходять до цивільних летунських компаній, або військових техніків і інженерів, які переходять до електротехнічних концернів, автомобільних компаній, корабельних варстатів, нафтових концернів чи світових торговельних фірм. Тому нічого дивуватися, що впродовж останнього року 2,000 професійних старшин перейшли з армії і фльоти на цивільну службу. Коло 40 генералів і адміралів займають чільні становища в світі промислу, фінансів і наукових дослідних центрів, між ними такі постаті, як колишній голова об'єднаних шефів штабів ген. Омар Бредлі, переможець в тихоокеанській війні ген. Даґлес МекАртур, його наступник ген. Джан Голл, головний командант військ НАТО ген. Метью Риджвей, фактичний автор зміни американської політики супроти Німеччини, названий генерал Лушіюс Клей, генерал Волтер Беделл Смит, що був амбасадором ЗДА у Москві і державним підсекретарем, генерал Алберт Ведемеєр, головний обвинувач за американську прогру на китайському терені, і багато інших, що записали свої імена в історії війська і політики ЗДА.

Очевидно, коли такі високі військовики займають ключові позиції в американському промислі й фінансах, то це добре для країни, для її оборонної сили. Та коли першорядні технічні фахові сили переходять з війська до цивільних компаній, то це ситуація, яка починає турбувати керівні військові чинники.

Любомир О. Ортинський

ЕВРОПА — ЯК ЇЇ БАЧАТЬ НІМЦІ

Мюнхен. — Кілька місяців тому я писав про активізацію німецького відділу Европейської Унії і про те, яку відповідь дав мені його президент Фрідлендер на публічній доповіді в Мюнхенському університеті, коли я просив уточнити східню границю проповідуваних ним Об'єднаних Держав Европи. Вона категорично звучала: Сян!

Очевидно, з твердження одного Фрідлендера, хай і президента Европейської Унії, годі ще було робити далекойдучий висновок, годі було його генералізувати і вбачати в ньому вже якийсь існуючий політичний напрямок.

Керуючись такими міркуваннями, я чекав на дальші прояви в німецькому політичному житті, які принесли б відповідь на питання, чи у випадку Фрідлендера йшло про відірваний, чисто особистий погляд, чи про настанову певного середовища, про більше число прихильників такої ампутованої Европи.

Сьогодні, після ряду нових досвідів у цій матерії, по вислуханні публічних чи семінарійних виступів кількох німецьких політиків, науковців та публіцистів і численній лектурі, відважуюсь на підсумки, які не мають претенсій на непомильність, але підперті конкретними даними.

Не відокремлений погляд!

Отже, Фрідлендер не є усамітнений, а його погляд про Сян, як східній кордон Европи, має навіть репрезентативне коло визнавців. Бо президент баварського парляменту д-р Еґард (ЦСУ, до речі, добре визнається в українській справі), відомий публіцист Роберт Інґрім (малим хлопцем адоптований американськими батьками віденець, працює переважно в німецькомовній пресі), зовнішньо-політичний редактор мюнхенського щоденника „Мюнхенер Меркур" А. Дальма, видавець зближеного до кіл міністерства закордонних справ почитного журналу „Дер Европеіше Остен" фон Есебек, президент Союзу земляцтв барон Мантойфель-Шеґе — щоб назвати лише кілька прізвищ сучасного публічного життя Німеччини — не залишили в своїх, останніми місяцями виголошених доповідях і ними редаґованих журналах найменшого сумніву, що їхня Европа закінчується на Сяні. Але щоб не бути голословним, кілька пробок з виступів згаданих політиків і публіцистів: на доповіді з рамени Европейського Руху в Мюнхені, 27 лютого 1956 р. президент Еґард викладав місцевому жіночому клюбові про конечність европейської федерації „. . . до якої треба буде включити теж, мабуть, і Варшаву"; 18 лютого 1956 р. говорив Роберт Інґрім перед мюнхенським Товариством Вивчення Закордону про конечність европейської інтеґрації, яка, як він виразно підкреслив, має включити сателітні держави. На запит автора цих рядків, чи не відомо йому, що існують ще й інші поневолені народи в Европі, які культурно й геополітично належать до неї, Інґрім запевнив, що про визвольну боротьбу українців він знає, має до неї повний респект, але . . . „цю тему годі порушувати, бо Совєти запротестують, що втручаємося до їхніх внутрішніх справ..." Для також добре поінформованого про українські справи А. Дальми, під час доповіді 7 квітня 1956 р. на східньому семінарі, влаштованому мюнхенською Високою Школою Політичних Наук, в якій він дав концепт майбутнього впорядкування т. зв. „европейського міжпростору" (новий німецький термін на окреслення простору: балтійські держави, „Поленравм", „Донавравм", Балькан) Український „простір", говорячи вживаною на семінарі термінологією, був ним дбайливо виключений з розважань, а відносні мої запити відпаровані дужі елеґантними і „науковими" поясненнями, мовляв — тримаємось вправді не дуже стислого поняття „дер европеіше Цвішенравм", але якийсь критерій треба мати . . . Очевидно і ця відповідь була супроводжена запевненнями щодо поінформованости і респекту для української визвольної боротьби. Так, на потіху . . .

З публічних проявів згадаю ще тільки журнал „Дер Европеіше Остен", кількамісячна пильна студія якого дає право твердити, що „дер европеіше Остен", як його собі уявляють панове з редакції і ті, які стоять за нею, кінчиться дефінітивно на Сяні. І врешті найновіше комюніке з конференції Европейської Унії: „Без західніх слов'ян, без Варшави, Праги і Будапешту годі собі уявити Европу . . ."

Отже, як бачимо, не один тільки Фрідлендер, але справжній хор голосів, що вуні-сон скандує — Сян! Значить, Европа, як її собі сьогодні уявляють згадані німецькі кола, впливи яких на формування німецької прилюдної опінії аж ніяк не є малі, кінчиться, як ножем відрізав, на східніх кордонах т. зв. сателітних держав. Цих кордонів вони не переступають не тому, що не знають про Україну чи Білорусь. Знають аж надто добре, але так виглядає сьогодні німецька концепція Европи; за таку Европу її звільнення від большевизму вони мобілізують вільний світ; в ім'я цієї Европи апелюють до ЗДА робити тиск на Москву, щоб звільнила її східні, тобто сателітні держави, від окупації.

В ім'я „реалістичної політики"

Чи така обрізана Европа є Made in Germany чи in USA треба залишити студії докторантів чи габілітантів політичних наук в р. Б. 2000, коли будуть доступні джерела, що є сьогодні замкнені сімома замками. На перший погляд виглядало б, що німці запозичили схему від американських т. зв. приватних кіл, що для Европи має Комітет Вільної Европи, а для комплексу СССР — АКВБ з непередрішенством. При точному розгляді, одначе, помічається, що не є виключеним, що „запліднення" такою концепцією походить таки від німецької сторони, яка вислала потиху своє „експортваре", а тепер публічно його імпортує. Але, як вже сказано, не є суттєвим, в якій країні стояв той зелений стіл, за яким спрепаровано таку концепцію. Важливішим буде, ствердивши факт такого напрямку, відповісти на питання, чому саме таку ампутовану Европу підносять сьогодні деякі німецькі кола, як політичну ціль, для якої робиться велику пропаґанду?

На мою думку, робиться це з двох причин: 1. щоб мобілізувати Захід для справи об'єднання Німеччини, 2. щоб, навіть концепційно, не зв'язавши себе будь-якими натяками на „встрявання у внутрішні проблеми СССР", не дразнити евентуального партнера якогось договорення з ним.

(Закінчення на стор. 3-ій)

ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА ОБОХ ПАРТІЙ У ВИБОРЧОМУ РОЦІ

Цей рік, як усі очевидно знають, є дуже важливий рік у З'єдинених Державах — бо і Президент і члени Конґресу мають бути обрані цього року, і вже багато передвиборчих дебатів розгорнулось по всій країні.

Одне з найважливіших питань, що постають в таких випадках, це питання зовнішньої політики, тобто визначення стосунків Америки з рештою світу. Такі дебати, в яких сторони ставитимуть одна одній закиди і протизакиди, триватимуть без кінця. Демократи критикуватимуть республіканську адміністрацію, а адміністрація атакуватиме демократів. Суперечки ставатимуть чимраз гострішими й гарячішими в міру наближення дня виборів. Незнайомому з ситуацією стоонньому спостерігачеві може здаватись, що зовнішня політика Америки це щось таке, в чому два окремих американці, не кажучи вже про дві політичні партії, не можуть погодитись.

Проте, всі ці суперечки цілком нормальні в рік виборів і не відображають обов'язково принципові засади, що на них базується зовнішня політика З'єдинених Держав. Аналіза цих суперечок показує, що всі вони стосуються тільки метод переведення в життя тих самих принципів.

Відповідний вибір способів та характеру переведення в життя закордонної політики є, без сумніву, надзвичайно важлива справа, і вона варта якнайширших дебатів. І відсутність таких дебатів була б явищем підозрілим, над яким варто було б подумати, а наявність їх не обов'язково знаменує собою розкол у національному думанні в питанні основних принципів американської закордонної політики.

Протягом останніх кількох тижнів три провідні особи висловились в цій справі. Президент Айзенгавер на недавній пресовій конференції сказав, що „великі принципи, які керують зовнішньою політикою та взаємовідносинами в світі, мусять бути справою обох партій . . . і повинні стояти над політикою". Державний секретар Доллес сказав, як багато зроблено протягом останніх років для закріплення двопартійної позиції в справі зовнішньої політики.

Варте уваги, що сенатор Джордж, голова сенатського комітету закордонних стосунків і чільний член Демократичної партії сказав, що він не бачить причини для будького думати, що існують якісь фундаментальні розходження між партіями в зовнішній політиці. Такі самі твердження висловлювали час від часу й інші члени обох партій.

І справді, переглядаючи звіти американської політики, не можна знайти ознак незгоди поміж партіями. Майже нема непогодження, наприклад, у питанні про потребу взаємного оборонного союзу поміж вільними націями. Універсальна підтримка організації НАТО є також доказом загальної віри в цю справу, як також і однодушне голосування в справі схвалення якнайгостріших заходів для оборони Формози в разі можливої аґресії.

Також нема багато розходжень в справі потреби закордонної допомоги, а є розходження тільки в питаннях, яку суму можна витрачати щороку і на яких умовах цю допомогу подавати. Нема також великих розходжень у справі роззброєння і в справі інтернаціональної контролі. І, крім того, обидві партії висловлюють своє визнання теорії „мирного курсу" — потребу виправити існуючі несправедливості шляхом добрих стосунків і дослідженням світової публічної опінії.

Це становить підвалину американської зовнішньої політики, і з приводу цього нема великих розходжень. Американський нарід розуміє свою високу відповідальність в цей критичний час, і в цей виборчий рік обидві партії прагнуть до одної мети — миру та справедливости в цілому світі.

Заг. Рада

КОЗАЧЕ, КОЗАЧЕ . . .

— Козаче, козаче,
як ж тобі не вірю —
Зрубав ти калину
на моїм подвір'ю.

Зрубав ти калину
гіллям гіллявую,
Зрадив ти дівчину
з лиця білявую . . .

Не я тебе зрадив,
сама ся зрадила, —
Як я вів коника,
нащо виходила.

Як я вів коника,
коня вороного,
Нащо виносила
вина червоного . . .

(З нових гуцульських пісень).

Наталія Дорошенко-Савченко

ДМИТРО ІВАНОВИЧ ДОРОШЕНКО

(З нагоди 5-річчя смерти)

(3)

В Катеринославі Дмитро Іванович поринає в педагогічну й культурно-громадську національну роботу. Разом із своєю дружиною бере активну участь у праці місцевої „Просвіти", як голова її. Обоє виїздять на села, де організують читальні „Просвіти", бібліотеки. Дружина, як артистка, організує при „Просвітах" аматорські гуртки, провадить вистави, а він — виголошує доповіді. Обоє ж спільно улаштовують різні національні свята тощо. Не покидає Дмитро Іванович і наукової роботи та журналістики. Тут зближається з відомим археологом й істориком, дослідником Запоріжжя, Дмитром Яворницьким та бере участь у науковій роботі так званої „Вченої Архівної Комісії"; також стає редактором і секретарем наукового журналу „Літопись", а також стає редактором українського часопису в Катеринославі, — „Дніпрові Хвилі". До цього періоду належить і його згадана праця „По рідному краю".

По чотирьох роках перебування в Катеринославі Дмитро Іванович в 1913 р. переїздить до Києва, як учитель історії в двох комерційних школах, директорами яких, до речі, були українці. В одній з них — відомий політичний діяч і артист-маляр — Петро Холодний. Як людина невсипущої енерґії, звичайно й тут молодий професор не міг обмежитися тільки педагогічною діяльністю. Стає він бібліотекарем Українського Історичного Музею, редактором педагогічного журналу „Світло", не покидає і співробітництва в ЛНВ та в „Раді".

Цікаво, що напередодні першої світової війни київська міська дума вибирає Дмитра Івановича на посаду директора новозбудованої публічної бібліотеки, і то одноголосно. Але, звичайно, губернатор не затвердив його на цій посаді, як „мазепинця".

Перша світова війна застає мого колишнього опікуна у Швайцарії. З великими труднощами і прикрими переживаннями пробивається він до Києва. Тут з вибухом війни його обирають уповноваженим „Союзу Городов" (Спілки Міст). Дмитро Іванович одразу взяв керівництво відділом помочі на фронті, в Галичині.

Оцей власне період його діяльности, як уповноваженого, а по революції 1917 р., як крайового комісара Галичини й Буковини, являє собою образ такої велетенської організаційно - адміністративної і гуманітарної праці, показує такі винятковi політично-дипломатичні здібності й жертвенну посвяту патріота-соборника, що все це викликає подив і творить найсвітлішу й найцікавішу сторінку його діяльности. Для кожного ж доброго українця — це приклад, як не словами, а ділами довести свою любов до батьківщини.

Як український патріот, Дмитро Іванович дуже співчував населенню Галичини, яке потерпіло під час цієї фатальної війни. Він знав вже добре раніше цю країну, як і політично-громадські відносини в ній. Між іншим, коли він працював у часописі „Рада", він вів там західньо-український відділ. Одержане призначення на фронті було дуже відповідальне і разом з тим небезпечне. Одначе молодий завзятець тим не переймався. Він весь віддався своїм новим обов'язкам. Він сам признається, що Галичина була країною його молодечих мрій. А коли він розпочав свою працю уповноваженого, то казав так: „ці роки зустрічей із жертвами російської політики в Галичині й Буковині і праці в окупованій країні, так міцно прив'язали мене до Галицько-Буковинської землі, що я просто ні про що не міг думати, як тільки про її недолю, я всією душею, всіми нервами переболів її недолю і мушу признатись, — всі інші питання української справи одступили передо мною на другий плян".

На його поклик злетілися сотні української молоді, переважно студенти вищих шкіл, які й почали працювати на фронті в усіх відділах матеріяльної й медичної допомоги населенню Голичини. Дружина Дмитра Івановича у своїх споминах каже: „Дмитро Іванович буквально ночі не досипляв, турбуючися долею галицьких українців. Він увесь час був у дорозі. Їде на фронт, об'їздить усі свої пункти й уряди, заходить до українських громадян в хати, розпитуючи їх про найбільші потреби, то знову вертається до центру, до Києва, щоб через „Спілку Міст" роздобути кошти". Радів, коли щастило здобути більшу допомогу, оповідав: „здобув велику асиґновку грішми для Галичини, підуть потяги з їжею, з одіжжю, з книжками". Організовував в Галичині харчові пункти для населення, шпиталі для ранених, дитячі захоронки, притулки для дітей-сиріт. Ними завідувала письменниця Романович-Ткаченко. Згодом, не міняючи назви, в цих останніх організував школи з навчанням на українській мові. Прикриттям служив пункт статута тих притулків, який казав вчити дітей рідною мовою.

Та праця була нелегка. Натрапляла вона на перешкоди збоку різних ворожих чинників, не тільки поляків і росіян, а й від галицьких москвофілів. Але Дмитро Іванович не зважав на це й вів роботу далі, без огляду на небезпеки. М'який і лагідний вдачею, одначе був стійкий і непохитний у своїх поглядах. Весь бо він був перейнятий захопленням служити батьківщині, допомагати живим людям. Особливо уївся проти нього ренеґат-буковинець Геровський і сипав доноси за доносами. І певно скінчилося б все це погано, якби не врятувала Дмитра Івановича від цього революція 1917 р.

Військові події розвивалися і Київ був незабаром переповнений втікачами, примусовими виселенцями, полоненими, закладниками. Всі поліційні в'язниці були повні арештованих українців з Галичини. І тут Дмитро Іванович не тільки здобуває кошти від „Союзу Міст", але, коли мав час, і сам ходив по в'язницях і ніс поміч. Багато в цьому допомагала йому його енерґійна дружина, а також гурток пань-патріоток. Не раз Дмитро Іванович одягав пов'язку Червоного Хреста, аби могти добратися до шпиталів, де лежали хворі полонені.

Загальними заходами патріотів-українців зорганізовано у Києві спеціяльний інтернат, названий „Федоровським домом". Кошти на утримання цього дому давало „Общество Юга Росії", що по суті було українським з російською назвою. „Частина наших заложників", — згадує в своїх споминах Дм. Ів. Дорошенко, — „розмістилася по приватних помешканнях, у своїх же людей: К. Паньківський, Ст. Федак, о. М. Цегельський, Ів. Левинський та ін. Ці люди були звільнені з-під арешту за порукою і грошовим закладом, що зложили: Є. Чикаленко, С. Єфремов, Л. Старицька-Черняхівська, Ф. Матушевський, Вязлов ну — й розуміється Дмитро Іванович Дорошенко.

ЕВРОПА — ЯК ЇЇ БАЧАТЬ НІМЦІ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

Щодо першої причини, то вона подиктована переконанням, що німецькі апелі за об'єднання їхньої батьківщини матимуть кращий відгомін на Заході, коли він буде ведений в супроводі ширшого акомпаніяменту, в ім'я кривди не лише німців, але й поляків, чехів, угорців, балтійців. Тому теж не припадково „Дер Европеіше Остен" пів номера журналу відступає німецько-польській дискусії, тому шукання, до речі, інтенсивне, порозуміння з сателітними еміграціями, а в деяких випадках активна підтримка їхньої діяльности. Тому теж, врешті, незацікавленість німецькими колами українською справою і за останні роки ані одної позитивної заяви відносно українських визвольних змагань і української території, яку, може, треба буде при відповідній нагоді запропонувати як рекомпенсату за терени на схід від лінії Одри-Нісси. А що такі побоювання не є тільки теоретичні, запевняє нас коментар видаваного за боннські субсидії дюссельдорфського тижневика (його головний редактор також добрий знавець української справи) „Дер Фортшріт", що в ч. 16 від 19 квітня 1956 р., в зв'язку з причаленням кружляка „Орджонікідзе" з Булґаніним і Хрущовим до Портсмуту, пише: „Відступ від сталінізму може привести до справедливої розв'язки проблеми німецьких теренів на схід від лінії Одра-Нісса. Терени, що лежать на схід від лінії Керзона, історично і народностево сильніше пов'язані з Польщею або Росією. В першому випадку, прилучаючи їх до Росії, допустився Сталін чистого імперіялізму, в другому не мав потреби давати полякам відшкодування німецькими територіями. Один англійський прем'єр підтримував в Тегерані і Ялті цей імперіялізм, а чи помилку Сталіна, і тому ми надіємось, що сьогоднішній прем'єр в Лондоні постарається направити помилку свого попередника".

Коментар зайвий!

Відносно другої причини не „встрявати у внутрішні справи СССР" видвиганням української справи німецька політика йде по старій лінії „страшака". Отже, щоб дразнити поляків — чверть офіційні обіцянки українцям; щоб умостити шлях до пакту Ріббентроп-Молотов — блиснїння на секунду „карпатсько-українською картою", щоб зараз же кинути її на жир угорцям. Сьогодні, коли власні вихідні позиції ще слабі — герметична мовчанка на тему української справи.

Що така „реалістична політика" наскрізь реакційна, що вона іґнорує наявні фактори сили в Східній Европі і що її перекреслить життя — на нашу думку — безсумнівна справа. Що про неї український публіцист мусить інформувати, а український політик витягати з неї висновки, а коли витягнути ще не можна, то принаймні ясно здавати собі справу — це їх великий обов'язок, якщо не хочемо в нескінченність повторювати помилко минулого.

Д-р Вол. Баранецький — новий голова У. Н. Дому в Ню Йорку

Ню Йорк. — В п'ятницю 27 квітня ц. р. на засіданні 19 директорів Українського Народного Дому в Ню Йорку (на всіх 21) обрано нові керівні органи цієї установи. Новим головою став д-р Баранецький, першим заступником голови Іван Кедрин-Рудницький, другим заст. голови Іван Бакад, секретарем проф. Михайло Лисогір, скарбником Петро Кучма. До Екзекутиви ввійшли ще 4 директори: Дмитро Галичин, Іван Гелетій, Степан Ярема і Іван Флис. Вибрано теж Контрольну Комісію у складі: інж. М. Лепкалюк, Евген Стахів, Іван Гелетій і пані Кульчицька. На найближчому засіданні повної Дирекції за два тижні має бути розглянений бюджет, що його предложить Екзекутива.

● **Дружина Владіміра Петрова**, „дипломата" - шпигуна у совєтській амбасаді в Австралії, що сама також працювала на шпигунській службі і перейшла з чоловіком під охорону австралійської поліції, звернулася з листовним проханням до Хрущова й Булґаніна, коли вони перебували в Лондоні, щоб „допомогли їй сконтактуватись з її кревними в СССР". Можна здогадуватись, що найближчу рідню Петрових „заховали" відразу ж після того, як вони покинули шпигунську службу.

● **У підземному коридорі** під Верденом, славетною французькою фортецею з першої світової війни віднайдено тіло 22-річного американського військового техніка, Джералда Данніґена, який з цікавости пішов оглядати підземелля. Він, мабуть, ненароком спричинив обвалення в одному схоронищі.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Дітройт, Міш.

14-ий Відділ Українського Золотого Хреста розділив коляду.

Членкині 14го Відділу УЗХ ходять щороку колядувати на різні народні цілі. Ходили також і в цьому році, хоч в тім часі панувала гостра зима, і були великі снігові заметілі. Коляда закінчилася великим успіхом, бо дала 327 долярів. Коляда належить до найкращої суспільної праці, кажуть жінки, бо не тільки, що піддержує нашу стародавню українську традицію, але приносить також певну поміч деяким справам. Колядниці підкреслюють, що громадянство не замикає дверей перед ними, але щиро гостить їх в своїх хатах і обдаровує щедро, чого доказом є цьогорічна коляда.

Відділ на своїх останніх сходинах розділив коляду на такі цілі: на школу в Езельберґу, Німеччина, якою опікується Відділ, 120 долярів, на залишенців в Европі 30 долярів. Гроші ті переслано через ЗУАД Комітет. Андрієві Мельникові з нагоди його 65-річчя 50 долярів, на видання творів О. Лятуринської 27 долярів і на катедру українознавства при університеті Вейн в Дітройті 100 долярів. При тій нагоді Управа Відділу дякує сердечно всім тим українським хатам, які відкрили перед нашими колядницями свої гостинні двері і дали щедро свої жертви. Сердечна подяка належиться паням А. Левкут, А. Наконечній, К. Ониськів, Р. Григорко, Кос, З. Залуга, М. Ченстух і Г. Грицик. Ппове Дутка, Кос і Грицик дали свої авта для транспортації.

Г. Б.

Торонто, Канада

Величавий Ювілей Авраменка.

В найбільшій концертовій залі м. Торонта — Массей Галл, 8-го квітня 1956, голова Ювілейного Громадського Комітету д-р Степан Росоха відкрив величавий концерт з нагоди 60-ліття Василя Авраменка і 30-ліття його праці для українського танку в Канаді. По великодній гаївці і молитві за Україну, яку виконали танцюристи шкіл В. Авраменка, понад півторитисячна публіка вислухала промову Кир Ізидора, Екзарха Української Католицької Церкви сх. Канади. Єпископ Борецький з притиском заявив, що таку велику працю, яку виконав Ювілят Авраменко на цілім американськім континенті і навіть в Европі, міг виконати тільки геній. Авраменко змусив сотки тисяч українських дітей одягати українські строї на протязі тих 30 років, і тому його працю треба належно оцінити. Представник Архієпископа Української Греко - Православної Церкви сх. Канади Владики Михаїла Митр. прот. о. Петро Самець, заявив, що завдяки праці Авраменка американський світ пізнав нас, і тому його праця заслуговує на всесторонню підтримку українського громадянства.

Посадник м. Торонта Натан Філипс підкреслив вагу і значення української культури і мистецтва для піднесення загальної культури в Канаді. Голова Крайової Екзекутиви УНО мґр. Василь Гультай з'ясував заслуги Авраменка для поширення національної свідомости серед молоді і старших. Крім писемних привітів вітали ще Ювілята директор Української Секції Радіо „Голос Канади" сот. В. Панчук, від українців м. Дітройту В. Довгань.

По першій частині концерту, яка складалась з виступів танцюристів Торонта, Гамілтону, Лонґ Бренчу, та околиці, які виконали: Женчичок - Бренчичок (солісти Л. Білошицька і М. Бойко), Вільний гуцул (сольо В. Левинський), Коломийка танцюристів з Гамілтону і Лонґ Бренчу під пров. Е. Левинського і Журавель. Сопранова співачка Іраїда Черняк відспівала вечірню пісню Стеценка та арію Оксани з „Запорожця за Дунаєм", а Юрій Починок продеклямував вірш В. Сосюри „Любіть Україну". Теноровий співак П. Черняк відспівав пісню Петра з „Наталки Полтавки" і Серенаду Ярославенка. Акомпаніювала артистка Антоніна Ярошевич. І знову Гонивітер — сольо Франі Кохан та Аркан з фіналом під пров. І. Дацишина і ... сольотанок Авраменка, який викликав бурю оплесків приявних. Відтак голова центральної Управи Організації Українок Канади Стефанія Савчук подала у своїй промові перебіг праці Авраменка за останніх 30 літ, підкреслюючи, що сьогодні з його праці всі користають і тому всі не сміють про нього забути.

По перерві Гопак парубоцький — сольо Ореста Олійника, Чумачок — М. Талпоша і Козачок Д. Залуцької. Дует Іраїди і Петра Черняків — Арія Андрія та Оксани з „Запорожця за Дунаєм" і запорозький герць — танцюристів. За приявности всіх танцюристів і виконавців програми на сцені з Ювілятом на чолі, двоє його малих танцюристів побажали Ювілятові „Многая літ", які зразу приявна публіка відспівала. Могутнім співом „Ще не вмерла Україна" — закінчився цей Ювілей.

Ввечорі в залі Української Православної Громади відбулося Ювілейне прийняття за предсідництва В. Григорака. Промовляли Семць є Фотій, арт. Яросевич, проф. Іванис, пані Сороколіт з Ютики, інж. Янішевський, пані Левинська, В. Ковальчук, Іван Гуменюк, Орест Олійник, пані Сакалюк, Вельбас, П. Черняк. При кінці промовив голова Ювілейного Комітету д-р С. Росоха.

Промовив і В. Авраменко, дякуючи всім за гарні слова і похвали, які він скеровує на адресу українського танка, бо йому похвал і гарних слів не потрібно! Йому потрібно грошей, щоб міг видати інструкторський фільм, історію українського танку і викупити Студію в Ню Йорку, щоб належно продовжувати працю у вишколенні дальших інструкторів!

Василь Ковальчук,
голова Контрольної Комісії.

Трентон, Н. Дж.

ООЧСУ при праці.

Заходами 18-го Відділу ООЧСУ в Трентоні в неділю 15. 4. 1956 р. в словацькій залі відбувся доклад голови Головної Управи ООЧСУ проф. І. Вовчука на тему „Сучасні події в російській імперії та українська визвольна справа".

Віче відкрила голова Відділу мґр. Р. Ганінчак. Доповідь проф. Вовчука була глибоко продумана, з точними даними про кризу в російській імперії.

Доповідач за радянською пресою доказав, що криза імперії пов'язана традиційними імперськими методами, які впроваджені на Україні. На закінчення звернув увагу на завдання української еміграції.

У дискусії забирали слово проф. Петриченко, п. Костюк, пані А. Бойцун та інші, на що доповідач давав вичерпні та переконливі відповіді.

Б. Дубик.

З Української Преси

„НА МАНІВЦЯХ МАТЕРІЯЛІЗМУ"

„**Християнський Голос**", Мюнхен, з 1 квітня ц. р. у статті М. Брадовича під наведеним заголовком відповідає на статтю проф. Ю. Шереха „Про незмінне і дочасне", надруковану, в 4 числі „Української Літературної Газети" в Мюнхені. Автор наводить спершу основні думки статті Ю. Шереха:

„... Християнство завдячує своє існування й поширення існуванню Римської імперії... Якби не існувало коммонвелту Римської імперії, християнство не могло б бути чимсь іншим, як тільки місцевою сектою в країні жидів. Та взаємозв'язок імперії й ідеї ще суттєвіший. До певної міри християнство було пристосуванням юдаїзму до нової ситуації, що постала в Палестині, яка була кольонією Риму. Якби римські кесарі не послали своїх леґіонерів до Юдеї, не було б історичних передумов не лише для поширення, а й для постання християнства... Віра в божеськість Христа не виключає бажання зрозуміти, чому він з'явився в конкретну епоху і в конкретній місцевості".

Автор М. Брадович заявляє на це:

„... Отже для проф. Шереха християнство не є об'явленою Богом религією, а випадковою, обумовленою історичними обставинами релігійною концепцією, вислідом історичного розвитку Римської імперії. Не можемо поминути без особливої уваги ту обставину, що жалюгідний виступ проф. Шереха... стався саме тоді, коли ціла українська спільнота на чужині обходить урочисто 1000-річчя християнства в Україні... Проф. Шереха пояснення і поширення християнства — це тільки безкритичні і безглузді повторювання давніх раціоналістичних і натуралістичних філософій, зокрема з минулого сторіччя, що так знаменито підготовили ґрунт під модерне поганство на всіх ділянках людського життя: в моралі, в політиці і в змаганнях за соціяльну справедливість... Навіть з історичного погляду гадати, що „християнство було пристосуванням до нової ситуації", смішно, бо Рим толерував юдаїзм, а християнство переслідував. Припускати ж узагалі, що християнство може „пристосуватися" до державних чи міждержавних відносин, це значить підпорядкувати його, а разом із ним і віру, як божеський первень, у науці, „законам нехибного економічного й суспільно - політичного розвитку суспільства", себто матеріялістичній концепції московського імперіялізму. Наскрізь хибним є твердження, що „саме християнство завдячує своє існування й поширення існуванню Римської імперії". Римська імперія, яка перебувала в першій добі християнства початок свого занепаду, зробила все від неї залежне, щоб християнство знищити. Але християнство не лише перемогло поганський Рим, а й урятувало для світу найбільші скарби гелленської і римської культури, зміцнило основи тієї середземноморської, пізніше католицької культури, на якій виросла родина націй злучена нею, до якої без сумніву і наша нація належить..."

З концертової залі

МОЦАРТІВСЬКИЙ КОНЦЕРТ В У. М. ІНСТИТУТІ

В рамцях ювілейних святкувань з нагоди 200-річчя народин великого австрійського композитора В. А. Моцарта, відбувся в суботу дня 7 квітня ц. р. в залі Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку концерт, присвячений творчості цього великого мистця. Концерт цей влаштований УМІнститутом, на якому виступали як виконавці самі учні, був успішною імпрезою і лишив по собі миле враження.

Після вступного слова директора УМІ п. Р. Савицького, учениця М. Політила (кляса форт. п. М. Байлової), виконала фортепіянову сонату ц-дур (т. зв. фаціле). На повне презнання заслуговує зокрема виконання співочої другої частини цієї сонати (Анданте), в якій милодійний рисунок опертий на „альбертійських басах", був чітко та ясно підкреслений. М. Чапельська (кляса форт. Е. Чапельської) відіграла Рондо Д-дур, виконання якого було ще одним великим успіхом цієї талановитої учениці. Н. Зеленська (учениця кл. форт. М. Полевського) виявилася під кожним оглядом дуже добрим виконавцем, яка з повним зрозумінням та стилево відіграла при супроводі другого фортепіяна (п. М. Полевський) першу частину фортепіянового концерту Д-дур. — Дуже гарне враження зробило на присутніх виконання менуету на скрипку С. Маличівського (кляса скрипки В. Цісика) та скрипковий концерт Д-дур, що його відіграв Ю. Шуган (учень того ж вчителя). Треба згадати, що Ю. Шуган, який вчиться від самого початку в УМІ, зробив в останньому часі великий поступ під технічним й інтонаційним оглядом і бездоганне виконання ним цього нелегкого концерту дає упевнення, що він виб'ється в майбутньому на одного з кращих скрипаків. — Акомпаніювала п. Е. Чапельська. Намічений у програмі виступ учениці кляси сольового співу п. І. Приймм, мусів з причини недиспозиції цієї ж учениці, на жаль, відпасти.

Поміж поодинокими точками концерту учні кляси історії музики п. Соневицького відчитали короткі доповіді та дали в сумі доволі докладний перегляд і характеристику творчости Моцарта: М. Чапельська (біографія), Р. Даниш (симфонії), Л. Крушельницький (опера) та Т. Осадца (камерна музика).

Наприкінці струнний ансамбль УМІ під керівництвом п. В. Цісика виконав дуже дбайливо опрацьовані дві частини серенади („Айне кляйне нахтмузік") а саме Аллеґро і Менует.

Реасумуючи, треба зазначити, що всі учасники Моцартівського концерту успішно вив'язалися зі своїх нелегких завдань, а їхні продукції нагороджувала публіка рясними оплесками.

Іван Недільський.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

Степан Підкова

ЛИС МИКИТА

Ви гадаєте, що лише в казочках живе лис Микита? О, ні! В Кремлі теж є Микита... Справжній лис Микита;.. В Україні добре того лиса пам'ятають! Бувало, нечиста сила серед білого дня забереться до господаря на стайню і тягне курей, теличку, а то й цілу корову... Немає корови — ходи ти, господарю, туди, де ще Макар телят не пас... Отакий то лис Микита!

До речі, цей лис бувалий... Бував і в Китаї, і Югославії, і в Італії, і в Індії... І надумав він ще до Англії завітати. Може, фазанів там нанюхав, а може щось інше — дідько його знає. А в Англії, як відомо, монархія і Єлисавета королевою. Там треба вміти і носа витерти, і знати, як з виделкою поводитись, і як космополітично перед „загниваючим Заходом" вклонитися...

І тому лис Микита вирішив з своїм маршалом генеральну репетицію влаштувати. Переодяглися вони в дусі буржуазного реалізму, і заговорив лис Микита до маршала:

— В першу чергу ми повинні навчитися королеві руку цілувати.

— Невже будемо цілувати? — схвильовано промовив маршал.

— А чому б ні? В інтересах революції всі засоби доцільні...

— Не хочу... З цього може вийти трагіко-комедія, а фоторепортери скористаються з тієї нагоди...

— А хіба ви свою булганішну ніколи не цілували? — поцікавився лис.

— То інша справа... Вона в мене не є королевою Британії. Коли б це на комусь попрактикуватися...

Лис Микита на хвилину замислився і раптом ляснув себе по лобі.

— Ідея, товаришу Булганін! Я зараз викличу нашу пролетарську королеву.

— Кого? — здивувався маршал.

— А Фурцеву... Хіба я даром висунув її в члени Президії ЦК? Хіба вона вам не „королева? Га?

— Какая разніца! Давайте Фурцеву! — погодився маршал.

Лис Микита подзвонив, і явилась „королева". І ледве вона переступила поріг, як на її обличчі застиг вираз неймовірного жаху: лис Микита стояв на задніх ногах у „джімі" і у фраку з реакційними фалдами, а, замість пролетарського кашкета, на голові в нього був циліндер, якого вона ще ніколи не бачила. Маршал Булганін виглядав ще симпатичніше: замість чобіт на ньому були півчеревики з бантами, на голові красувався капелюх з довгим пером, як у тирольців, а замість широкого галіфе, теліпалися середньовічні панталони. Лис Микита у фраці та в циліндрі скидався на Чемберлена, а маршал Булганін у капелюсі нагадував трохи Робін Гуда, а без капелюха — Мекдоналда... Одверто кажучи, коли б їх обох та виставити на кукурудзяний лан, то жадний грак не сів би на ріллю.

„От якби вони отак на 20-му з'їзді партії виступили!" — подумала Фурцева.

— Ваша світлосте, — звернувся до Фурцевої лис Микита. — Уявіть собі, що ви — королева Британії, а ми — ваші гості з найдемократичнішої у світі держави. На всякий випадок, ми хочемо навчитися королеві цілувати ручку. Зрозуміли?.. Сідайте ось тут... це ваш „трон", і виконуйте свою ролю. До речі, як ми виглядаємо?

—Чудово! Чудово!.. Ви справжні джентелмени! Тільки вам, містер Хрущов, не пасує ця пролетарська краватка. До цього фрака потрібний буржуазний „метелик".

— Який „метелик"?! — не зрозумів Микита.

— А такий бантик, що чіпляється під ковнірець...

— А де я його візьму? — обурився Микита. — Обійдуться й без „метелика"! Я й так насилу цього фрака роздобув у театральній костюмерії. Легше мені подарувати королеві пару чистокровних рисаків, ані ж роздобути „метелика". Нехай знає Британія, що у нас в кожному колгоспі водяться отакі рисаки: море перескоче — і хвоста не замоче!.. А тепер, містер Булганін, ми приступаємо до офіційної частини... Покажіть свої пролетарські здібності...

Маршал у пантальонах наблизився до „королеви", став на коліно й ґраційно поцілував їй руку.

— Чудово! — захоплено вигукнув лис Микита. — Чудово! А я й не знав, що ви приховуєте в собі отакі буржуазні здібності! ...Вам лише бракує ордена Підв'язки...

— А тепер ваша черга, — посміхнувся маршал, — подивимось, чого вам бракує...

Лис Микита теж набрав поважного вигляду і з протилежного кутка попрямкував до „королеви", потім скинув циліндер і так само з коліна поцілував їй руку.

— Ти диви, які вишукані манери! — здивувався Булганін. — Ви справжній лорд адміралії! Вам нічого не бракує...

— Ні, бракує, — відповів лис. — Ми повинні перетасувати свої карти і забити капіталістичному світові памороки... Як тільки ми наблизимось до берегів Англії, Мікоян розв'яже Комінформ і піде з Молотовим на прийняття до ізраїльського посольства... А в каламутній водичці і рибка краще ловиться...

— Ох, ви ж і хитрі, як той лис Микита! — усміхнувся маршал.

— Я ж і є лисий Микита.

А тим часом „королева" Фурцева сиділа на „троні" і думала про себе: „Якщо я мертва, то чому мені цілують руку?".. А якщо жива, то чи не відправлять мене потім туди, де ще Микита кукурудзи не сіяв?.."

Вже восьмий рік збираються судити головача Комуністичної партії в ЗДА

Ню Йорк, Н. Й. — Ще в 1948-му р. Федеральний Суд оскаржив головача Комуністичної партії в ЗДА, тепер 76-річного Вільяма З. Фостера, в тому, що він, як член цієї партії, свідомо змагає до насильної зміни в цій країні політичного устрою. Згідно з законом Смита, 10-ох інших комуністичних провідників уже давно засуджено до тюремної кари, але Фостера й досі не можуть судити, бо лікарі ствердили, що він хворий на серце та артеріосклерозу. Лікарі кілька разів досліджували стан здоров'я оскарженого і кожного разу визнавали його хворим. Фостер впродовж двох попередніх років написав три книжки і 110 статтей для комуністичного щоденника „Дейлі Воркер". Недавно судові лікарі знову ствердили, що кликати Фостера на розправу небезпечно, бо він, мовляв, може вмерти в суді. І так ходить він уже восьмий рік непокараний.

НАЙШВИДШИЙ ТУРБОМОТОРОВИЙ ЛІТАК СВІТУ

Новозбудований у ЗДА турбомоторовий літак Локгід Ф-104А Старфайтер, який може розвинути швидкість ок. 1500 миль на годину.

ВСЯЧИНА

АМЕРИКАНЦІ МОЛОДШІ, НІЖ ПРО ЦЕ ГОВОРИТЬ ЇХНІЙ ВІК

Професор Каліфорнійського університету д-р Гардін Джовнес заявив, що теперішні американці в середньому віці на чотири роки молодші і сильніші, як показує їхній вік. Він твердить, що ті американці, які є тепер в середньому віці, зможуть на п'ять до двадцять років довше працювати в порівнянні з тими громадянами, які жили 50 років тому. Це сталося внаслідок збільшеного добробуту в цій країні та внаслідок поліпшення опіки над здоров'ям людини. Але цей лікар не бере до уваги того факту, що збільшується число умовохворих осіб, а діється це одночасно зі збільшенням добробуту.

ТЮТЮНОВА БАҐА СПРИЧИНЯЄ НЕДУГУ ПІСТРЯКА ШКІРИ

На зборах Американського Товариства для Дослідів Пістряка д-р Ернест Л. Виндер реферував про те, що тютюнова баґа спричинила недугу пістряка шкіри миші. З тютюнової баґи виділено її невтральну частину і нею насмаровано спини десятьох мишей. При кінці сьомого місяця всі миші мали пістрякові пошкодження шкіри. Та деякі лікарі твердять, що те, що діється з тваринами, не мусить діятися з людьми, хоч більшість лікарів - фахівців, які були на цих зборах, погоджуються з тим твердженням, що тютюнова баґа викликала б недугу пістряка і на людській шкірі, коли б можна було вести подібні досліди з людьми.

НАЗИВАЄ ФРОЙДА ГЕНІЄМ

Англійський психоаналітик д-р Ернест Джовнес мав доповідь у Ню Йорку в зв'язку зі 100 роковинами з дня народження Зиґмунта Фройда, які припадають 6 травня ц. р., і заявив, що він вважає цього творця психоаналізи генієм, хоч сам Фройд себе не вважав за генія. Фройд казав, що він не „геній", бо з геніями важко жити", а його родина могла б всім заявити, як легко з ним було їй жити. Та д-р Джовнес твердить, що Фройд таки був геніяльною людиною, але до прикмет генія він, себто Джовнес, додає ще й такі прикмети: легковірність і скептицизм.

● Сталін сказав 1 березня 1936 року, отже 20 років тому, редакторові нюйоркського „Ворлд Телеґрам енд Сан", Рой В. Говардові, буквально таке: „Американська демократія і совєтська система можуть мирно існувати одна побіч одної, взаємно суперничаючи". — „Ви, панове, не любите комунізму, ми не любимо капіталізму, але мусимо жити в мирі, і нема іншої ради, як мирне співіснування", — сказав на цьому тижні Хрущов у Лондоні. Пригадуючи це, названий американський часопис заявляє: „Те, що говорив тоді Сталін, було такою самою безвартісною січкою, як те, що тепер говорив Хрущов".

Конґресова Комісія прийняла урядовий проєкт про охорону громадянських прав

Вашинґтон. — Конґресова Правнича Комісія прийняла урядовий законопроєкт про охорону громадянських прав. Проти цього законопроєкту виступали південні конґресмени, але демократи разом із республіканцями їх переголосували. Згідно з цим законопроєктом треба б: 1. Зорганізувати окрему комісію, яка мала б дбати про охорону громадянських прав. 2. Заборонити всякі змагання, щоб обмежувати виборчі права населення. 3. Створити окремий відділ при департаменті справедливости, який дбав би про те, щоб ніхто не порушував громадянських прав. 4. Уповноважити департамент справедливости, щоб міг судово карати ті особи і інституції, які порушують громадянські права. Гадають, що важко буде провести ухвалу цього законопроєкту в Сенаті, бо там буде проти нього більший спротив, як в Конґресі.

Марокко призначило свого першого міністра закордонних справ

Рабат. — Султан Михаммед V призначив Ахмеда Баляфрея, генерального секретаря Незалежної партії, першим міністром закордонних справ нової марокканської держави. Таким чином підкреслено не тільки формальну, але й фактичну незалежність від французької політики. В уряді Марокко є репрезентанти трьох політичних партій. Згадана Незалежна партія, „Істікляль", яка вела на собі найбільший тягар боротьби проти французької політики, заступлена 11 членами в уряді на всіх 21. Прем'єр М-барек Бекай є „незалежним". Закінчено теж плянування власної армії, що її матиме Марокко, вона рахуватиме спершу 12,-000 до 15,000 вояків. У Марокко все ж нема ще спокою. Недалеко міста Оуйда в східньому Марокко схоплено французького полковника, команданта змоторизованої підхотної дивізії. Підозрівають, що його схопили члени „Народної армії визволення", яка веде партизантську війну на терені Альжиру, щоб тримати його, як закладника. Альжирські повстанці заявляють отверто, що поки не настане мир також в Альжирі на базі признання також Альжирії незалежности, так довго і в Тінісії та в Марокко, незалежність тих країн буде фікцією.

Торговельна Палата проти обниження пенсійного віку жінок

Вашинґтон. — Рада Стейтових Торговельних Палат закликає президента Айзенгавера поставити „вето" проти законопроєкту про обниження пенсійного віку жінок, якщо б цей законопроєкт ухвалив Конґрес. Жінки мають право на старечу пенсію після закінчення 65-го року життя, а в запропонованому законопроєкті рекомендується обнизити вік до 62-ох років. Одночасно в новому законопроєкті є окремий пункт про те, щоб нездібні до праці особи могли діставати пенсії вже після закінчення 55-го року життя. Рада Торговельних Стейтових Палат виступає також і проти обниження пенсійного віку нездібних до праці осіб. Схвалення нового законопроєкту вимагало б збільшення вкладок від працівників і затруднених на соціяльне забезпечення.

Короткі Вісті

● Справою, яка найбільше цікавить всі японські часописи, є дізнатися про подружні пляни 21-річного наступника престолу Акіґіто. Між репортерами великих газет відбувається завзяте суперництво, хто перший здобуде вістку про зроблений престолонаслідником вибір. Стежать за кожним кроком 20 дівчат з японської аристократії, — потенціяльних кандидаток. Ця справа більше цікавить тепер японські маси, як мир із Совєтами чи спір за право риболовлі з Кореєю.

● Марльо Брендо, американський фільмовий актор, який дістав минулого року відзначення „Оскара", як найкращий актор в році за виконання ролі у фільмі „Портові вантажники", перебуває тепер в Японії, де накручують новий фільм. Численні японські жінки просять його дати автограф, що він з усмішкою радо виконує. Японки називають його дуже чемною людиною. Та врешті Брендо втратив терпеливість і публічно поскаржився, що японці, видно, вважають ввічливість американського актора за надзвичайну прикмету, а не самозрозумілу річ.

ТАРЗАН, ч. 3660. Зближаєть ся година.

Ув'язнений в селі Манги, Тарзан прислухався до биття в бубни. — „Наш час надходить!" — сказав він до Сторба.

Нагло два озброєні воїни вдерлися в халупу і наказали їм встати.

Надворі врочистість дійшла до найвищого пункту. Людожери поклали оберемки хмизу довкола двох великих стовпів, побіч яких стояло кілька казанів із киплячою водою.

● РОЗШУКИ ●

Пошукую Гарисима ХОМИНЧАКА з села Раськи, повіт Лісько, Галичина. До березня 1944 жив в Кірґе. Відомості проситься слати на адресу:
JOHN CHOMAYCHAK
22 Tulip Street
Passaic, N. J.
Заграничні часописи, прошу про передрук.

Осип ПЕРЕПЕЛИЦЯ, пошукує Степанію з дому ГРИЦАЙ зі села Городилів, повіт Золочів. Відомість прошу слати на адресу:
O. PEREPELYCIA
74 Rusholme Rd.,
Toronto, Ont., Canada

Посмертні Згадки

ГРИНЬКО ЛЕСЬКІВ, довголітній член Відд. 299 Т-ва ім. І. Франка в Бофало, Н. Й., помер 4-го квітня 1956 р. в 72 році життя. Покійний родився в Зах. Україні. Оставив в смутку синів Івана, Андрія, Михайла, доньки Марію, Анну, Катерину, Софію і Ольгу і 19 внуків. Похорон відбувся 6-го квітня з катол. церкви св. Николая. Похований на Mt. Calvary цвинтарі. — В. Й. П.!
С. Сидорович, секр.

МИКОЛА КУТНІЙ, член Відд. 238 УНСоюзу в Бостон, Масс., помер 12-го квітня 1956 р. Покійний родився 1920 р. в Бостон, Масс. Полишив в смутку маму і одну сестру. Похорон відбувся 14-го квітня з православної церкви св. Ап. Андрія Перв. в Бостон, Масс. на цвинтар Mount Hope, Бостон, Масс. — В. Й. П.!
І. Селінський, секр.

ОЛЕКСА КУДРИК, довголітній член Відд. 238 УНСоюзу в Бостон, Масс., помер 19-го березня 1956 р. Покійний родився 1889 р. Походив з с.Озірна, пов. Зборів, Галичина. Залишив в смутку братаницю. Похорон відбувся 24-го березня з правосл. церкви св. Ап. Андрія Первоз. в Бостон, Масс. на цвинтар Mount Hope, Бостон, Масс. — В. Й. П.!
І. Селінський, секр.

ТЕОДОР БЕЛОГОЛОВСЬКИЙ, довголітній член Б-ва св. Василія Відд. 168 УНСоюзу в Перт Амбой, Н. Дж., помер 20-го квітня 1956 р., проживши 66 років. Покійний родився в селі Бенківці, повіт Рогатин, Зах. Україна. Полишив в смутку дружину Ірину, дві дочки Теклю і Марію, чотирьох синів Йосифа, Володимира, Василя і Теодора. Похорон відбувся 23-го квітня з погреб. заведення на цвинтар при участи Родини, Знайомих і Членів Б-ва. — В. Й. П.!
Гр. Бабин, секр.